

МИРНИЙ ПЛАН ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПЕТРА ПОРОШЕНКА

ДО 25-Ї РІЧНИЦІ СТВОРЕННЯ НАРОДНОГО РУХУ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ

1. Мирний план Президента України Петра Порошенка.

Президент України Петро Порошенко у ході робочої поїздки на Донбас представив мирний план з врегулювання ситуації в східних регіонах держави.

План складається з 15 кроків та передбачає гарантії безпеки для всіх учасників переговорів, звільнення від кримінальної відповідальності тих, хто склав зброю і не здійснив тяжких злочинів, звільнення заручників.

Крім цього, планується створити 10-ти кілометрову буферну зону на українсько-російському державному кордоні.

План передбачає вивід незаконних збройних формувань, створення гарантованого коридору для виходу російських і українських найманців, роззброєння.

Також планується створити в структурі МВС підрозділи для здійснення спільного патрулювання.

Згідно плану, незаконно утримувані адміністративні будівлі в Донецькій і Луганській областях мають бути звільнені.

Серед кроків також - відновлення діяльності місцевих органів влади, поновлення центрального теле- і радіомовлення у Донецькій і Луганській областях.

План передбачає кроки з децентралізації влади (шляхом обрання виконкомів, захист російської мови; проект змін до Конституції).

Кандидатури керівників обласних державних адміністрацій будуть узгоджуватися з представниками Донбасу.

План передбачає проведення дострокових місцевих і парламентських виборів.

Також йдеться про програму створення робочих місць в регіоні і відновлення об'єктів промисловості і соціальної інфраструктури.

Мирний план Президента України щодо врегулювання ситуації в східних регіонах України

1. Гарантії безпеки для всіх учасників переговорів.
2. Звільнення від кримінальної відповідальності тих, хто склав зброю і не здійснив тяжких злочинів.
3. Звільнення заручників.
4. Створення 10 км буферної зони на українсько-російському державному кордоні. Вивід незаконних збройних формувань.
5. Гарантований коридор для виходу російських і українських найманців.
6. Роззброєння.
 7. Створення в структурі МВС підрозділів для здійснення спільного патрулювання.
 8. Звільнення незаконно утримуваних адміністративних будівель в Донецькій і Луганській областях.
 9. Відновлення діяльності місцевих органів влади.
 10. Поновлення центрального теле- і радіомовлення у Донецькій і Луганській областях.
 11. Децентралізація влади (шляхом обрання виконкомів, захист російської мови; проект змін до Конституції).
 12. Узгодження губернаторів до виборів з представниками Донбасу (за умови погодження єдиної кандидатури, при розбіжностях - рішення приймає Президент).
 13. Дострокові місцеві і парламентські вибори.
 14. Програма створення робочих місць в регіоні.
 15. Відновлення об'єктів промисловості і соціальної інфраструктури.

Звернення Президента України Петра Порошенка

Шановні співвітчизники!

Збройні Сили завершили наймасштабнішу військову операцію в новітній історії країни. Армія взяла під вогневий контроль і встановила режим оборони майже по всій лінії державного кордону з Росією в Луганській та Донецькій областях. Сили Антитерористичної операції звільнили від терористів велику кількість населених пунктів, взяли екстремістські угруповання в щільне кільце.

Держава зобов'язана захистити своїх громадян від терористів та озброєних банд. Україна шляхом неймовірних зусиль зараз відновлює боєздатність армії,

створила Національну гвардію. У нас тепер достатньо і сил, і політичної волі для того, щоб завдати вирішального удару по незаконно озброєних формуваннях.

Але, з іншого боку, ми тверезо оцінюємо ймовірну кількість жертв і серед українських військових, і поміж мирного населення Донбасу. А воно зараз фактично перебуває в заручниках у бойовиків. Саме тому я запропонував мирний план. Ми готові до відновлення територіальної цілісності всіма способами, але пріоритет наразі віддаємо мирним засобам.

Як Верховний головнокомандувач, вчора, перебуваючи в штабі Антитерористичної операції під Слов'янськом, я віддав наказ Збройним Силам, Національній гвардії, підрозділам МВС, прикордонникам в односторонньому порядку припинити вогонь. Українська влада першою пішла на такий крок. Бо я відчуваю свою відповідальність за долю держави.

Строки припинення вогню обмежені одним тижнем – до 27 червня. Це – вирішальні дні, які дають гарний шанс на мирне врегулювання.

Всі незаконні збройні формування повинні зтямити: ініційоване нами припинення вогню не означає, що українським воїнам заборонено стріляти у відповідь. Будь-які спроби бойовиків атакувати наражатимуться на нашу гідну відсіч! Зрозуміло, не словесну.

Дозвольте, шановні співвітчизники, проінформувати вас про деякі деталі мого мирного плану.

Найближчими днями Верховній Раді буде запропоновано ухвалити закон про непритягнення до кримінальної відповідальності тих членів незаконних збройних формувань, які не вбивали мирних жителів та українських воїнів. Які у стислі терміни складуть зброю. А зробити це повинен кожний, хто незаконно взяв її до рук.

Негайно мають бути звільнені заручники. Причому усі – від міжнародних спостерігачів до українських вчителів, лікарів, журналістів, правоохоронців.

Для російських найманців буде відкрито коридор для відходу на їхню батьківщину. Але умова така: автомати, танки, БМП, установки «Град» – залишити тут.

На україно-російському кордоні буде створено десятикілометрову буферну зону. Це стане додатковим захистом від подальшого проникнення найманців та зброї в Україну.

Ще один важливий елемент плану – звільнення адміністративних будівель в Донецькій та Луганській областях. Демонтаж навколо них блокпостів та барикад. Порядок має повернутися на вулиці всіх українських міст. До речі, не лише на Донбасі. Почути цю інформацію варто й тим, хто безпричинно засидівся на шинах в інших регіонах України.

Слід відновити діяльність законних місцевих органів влади. За допомогою Центру вони повинні негайно реанімувати системи соціального захисту, енергозабезпечення, водопостачання, зруйновані екстремістами. Це стосується і Слов'янська, і Краматорська, як міст, які найбільше потерпіли від орди терористів. Вже сьогодні дав доручення Уряду негайно відновити роботу казначейства, паралізовану бойовиками. Люди, попри всі перешкоди, мають отримати зарплати, пенсії, всі соціальні виплати.

Негайне і швидке виконання мирного плану відкриє шлях до політичного діалогу. Закликаю до цього діалогу законно обраних представників місцевого самоврядування, громадських організацій та всіх інших.

Діаметрально різні погляди не будуть перешкодою до участі в перемовинах. Готовий до розмови і з тими, хто схибив, хто помилково став на позиції сепаратизму. Крім звісно, осіб, які причетні до терористичних актів, вбивств чи тортур.

При чому гарантую безпеку всім учасникам переговорів. Кожному, хто замість мови зброї захоче спілкуватися мовою аргументів.

Суттєве зауваження. Питання територіальної цілісності України – обговоренню не підлягає! Ми чуємо й рахуємося зі специфічними поглядами та окремими думками мешканців Донбасу. Але ми не можемо і не будемо переробляти під це цілу Україну, яка є доволі одностайною в питаннях соборності, територіального устрою, мови, геополітичної орієнтації.

Де ж тоді вихід із ситуації? В широкій децентралізації влади.

Вперше в історії України щойно обраний Президент, замість того, щоб натягнути на себе повно повноважень і боротися, як це було зазвичай, за розширення своєї влади, чинить з точністю до навпаки. Частину своїх повноважень я передам територіальним громадам, місцевим органам влади. І в першому читанні відповідні зміни до Конституції можуть бути ухвалені за декілька тижнів, і остаточно ми можемо розраховувати на прийняття вже в вересні.

На основі нового Основного Закону буде проведено вибори місцевих Рад. Ради сформуують виконкоми та оберуть їхніх голів. І вже вони, а не призначенці із Києва, управлятимуть регіонами і розпоряджатимуться місцевими бюджетами. Ці бюджети серйозно збільшаться. Частину податків буде перерозподілено на користь громад, міст, районів, областей.

Децентралізація передбачає і розширення прав регіонів в питаннях історичної пам'яті, культурних традицій, мовної політики. Ніколи більше ці питання не будуть колоти країну. Місцеві громади Донбасу матимуть повне право вільно використовувати російську мову наряду з державною. Громади самі визначатимуть, під які пам'ятники покласти квіти. Що відзначати і які пісні співати за святковим столом. До речі, і в яких церквах молитися.

Але в умовах децентралізації Донбас сам не впорається із своїми проблемами. На допомогу прийде не лише вся Україна, але і Європейський Союз. Ми допоможемо у відновленні зруйнованої бойовиками інфраструктури. Відновимо за рахунок держави житло, зруйноване під час бойових дій, виробничі приміщення. Мешканці Донбасу будуть мати куди повернутися, де жити і де працювати.

Програма створення нових робочих місць на Донбасі готується за сприяння Євросоюзу. Йдеться, до речі, не лише про безкоштовні чи дешеві кредити, а про систему страхування політичних ризиків для інвесторів в економіку Донбасу. Зрозуміло, що жодних інвестицій не буде, поки не настане мир.

Мирний план не може бути втілений без широкої підтримки мешканців Донеччини та Луганщини. Бойовики мають відчувати не лише тиск з боку Києва, але й обурення і неприйняття з боку мешканців окупованих ними населених пунктів. Наприклад, маріупольці, мешканці північної Луганщини, західної Донеччини сказали своє вагоме слово – і в них мир.

Це банди найманців паралізували нормальне життя, залишили людей без засобів до існування. Думаю, що сьогодні прозріли навіть ті, хто пару місяців тому надавав свої тіла й душі для створення щитів.

Ясно, що при оголеному нерві всього суспільства, під гуркіт канонади не всі готові сприймати і навіть почути мирний план. До речі, дивно, що особливо критичними виявилися ті, хто сам не нюхав пороху і не знає, що таке справжня війна.

Вирішити проблему силовим шляхом – не шапками кидатися. Це значить свідомо і вимушено йти на нові й чималі жертви. На те, щоб сплатити значно більшу людську ціну, ніж ті втрати, які, на жаль, ми вже зараз понесли сьогодні.

І головне – треба розуміти: в заручниках у терористів не сотні буквально захоплених людей, а сотні тисяч мешканців, які опинилися на підконтрольних їм територіях. Ми, українські військові й політики, в цій ситуації найбільше думаємо про долю мирних людей. Інакше терористи давно були б стерті з лиця української землі.

Частина дитинства та юності я провів у Придністров'ї. Багато моїх однокласників склали голови в тамтешньому військовому конфлікті. А самопроголошена і ніким не визнана республіка ледве жевріє вже третій десяток літ. І я не допущу, щоб Донбас перетворився на щось подібне Придністров'ю.

Я люблю наші Донеччину і Луганщину так само як свої рідні Одещину, Вінничину та Київ. Як кожний інший куточок своєї неньки України.

І при всій критичності ситуації у нас сьогодні ще є вибір і є шанс вирішити справу миром чи війною. І ми цим шансом обов'язково повинні скористатися. Ми передбачаємо різні сценарії. Мирний сценарій основний – це наш план А.

Але ті, хто розраховують використати мирні переговори лише для того, щоб потягти час, перегрупувати сили, повинні знати, що в нас детальний план Б. Я не буду зараз про нього говорити, бо я вірю, що наш мирний план спрацює.

Наш мирний план вже зараз підтриманий всією світовою спільнотою. Зокрема, Президентом США Бараком Обамою, Президентом Франції Франсуа Олландом, Федеральним канцлером Німеччини Ангелою Меркель, Прем'єр-міністром Великобританії Девідом Кемероном, лідерами багатьох інших країн світу, міжнародними організаціями. Генеральним секретарем ООН Пан Гі Муном, Генеральним секретарем, Президентом Швейцарії, секретарем ОБСЄ Дідьє Буркхальтером, і сьогодні ми з ним проговорили також участь моніторингової місії ОБСЄ в контролі режиму припинення вогню, Генеральним секретарем Ради Європи Турбйорном Ягландом, іншими міжнародними організаціями.

І нарешті, Президент Росії Володимир Путін також позитивно оцінив рішення України про припинення вогню та підтримав конкретні кроки мого мирного плану з врегулювання ситуації на Донбасі.

Весь світ розуміє: кращого варіанту, ніж мир, не існує.

Хай допоможе нам Господь!

Слава Україні!

2. До 25-ї річниці створення Народного Руху України за перебудову.

Двадцять п'ять років тому, як вияв незламності духу української нації, незнищенності її національної й громадянської гідності, зародилася перша у новітній українській історії масова громадсько-політична організація національно-демократичного спрямування – Народний Рух України за перебудову.

Відсутність серйозних зрушень в економічному та соціальному житті України, відставання від перебудовчих процесів, що проходили в центральних регіонах Росії, республіках Прибалтики, повна дискредитація діяльності керівництва КПУ та чолі з Володимиром Щербицьким – усе це стало поштовхом до створення масового суспільно-політичного руху.

Вже на початковому етапі перебудови повсюдно в СРСР почали з'являтися неформальні групи, об'єднання та організації, поява яких сприяла відкритій і різкій критиці правлячого режиму за безгосподарність і тоталітаризм. Виникає широка позацензурна преса, відроджуються такі форми відстоювання прав і свобод як мітинги, збори, демонстрації тощо.

Після аварії на ЧАЕС у 1986 році та злочинної бездіяльності як союзного керівництва, так і республіканського в Україні утворюються різноманітні екологічні організації. 13 листопада 1988 року в Києві на площі перед стадіоном відбувся великий екологічний мітинг, організований громадськими об'єднаннями „Спадщина”, „Громада”, „Зелений світ”, „Ноосфера”, „Зелене милосердя”, „Небайдужі”. Подібні заходи почали відбуватися у різних куточках країни.

Проте екологія не була єдиним напрямом діяльності неформальних організацій. Створюються політичні клуби, просвітницькі українознавчі організації, молодіжні та студентські об'єднання. Негативне ставлення КПРС-КПУ до усіх громадських новоутворень обумовило їхню швидку політизацію, засновану на різко негативному критичному ставленні до існуючої державно-політичної системи, національної політики центру.

Восени 1987 року у Львові виникло „Товариство Лева”. Незважаючи на культурницько-етнографічний характер цього об'єднання, тут уже в 1988 році виділилася група людей, які глибоко цікавилися політикою. Філії Товариства відкрилися і в інших містах України.

У цей же період в Києві при Будинку вчених АН УРСР створюється українознавчий клуб „Спадщина”, у Київському університеті – студентське об'єднання „Громада”. Їхня діяльність відразу виходить за межі просвітницької та набуває політизованого характеру.

Значний розголос не лише в Україні, але й за її межами, отримала діяльність Українського культурологічного клубу, що діяв у Києві. Влітку 1988 року створено

Демократичний союз з широким спектром поглядів (ліберальні демократи, соціал-демократи, демокомуністи). У жовтні 1988 року відбувся установчий з'їзд всеукраїнської організації „Зелений світ”.

У цей же час, після виходу з ув'язнення та повернення в Україну відомих дисидентів-правозахисників В'ячеслава Чорновола, Михайла та Богдана Горинів, відновлює свою діяльність Українська Гельсінська Група. Саме на її основі у середині 1988 року було створено Українську Гельсінкську спілку (УГС), яка відіграла надзвичайно важливу роль у формуванні політичної опозиції в Україні. Вже у березні 1989 році при активному сприянні УГС відбулася масштабна політична демонстрація та політичний страйк. УГС була першою організацією в республіці, що заявила про необхідність побудови самостійної української держави. На першотравневу демонстрацію львів'яни вперше в Україні вийшли з жовто-блакитними прапорами.

Наприкінці 1988-го – початку 1989 року Україною прокотилася хвиля створення осередків шанувальників української мови. На Установчій конференції 11-12 лютого 1989 року в Києві Товариство української мови ім. Т.Г.Шевченка (ТУМ) постало як Всеукраїнська громадська спілка, що об'єднала численні організації та гуртки з метою відродити й утвердити українську мову в Україні й серед українців зарубіжжя. Члени товариства високо піднесли просвітницький рух: літературні вечори, диспути, читацькі конференції, предметом обговорення на яких були твори заборонених письменників, істориків, згуртовували людей і підвищували їх свідомість, формували українську ідентичність.

Восени 1988 року в Спільці письменників України утворилася ініціативна група сприяння перебудові. Подібна громадська структура група з'явилася і в Інституті літератури ім. Т.Шевченка АН УРСР. Згодом вони об'єдналися, а 31 січня 1989 року загальні збори Київської письменницької організації схвалили запропонований ініціаторами проект програми Народного Руху України. Після цього письменників, які брали участь у розробці проекту (Іван Драч, Юрій Мушкетик, Дмитро Павличко, Борис Олійник та інші), запросили в ЦК Компартії України, де спробували переконати в недоцільності створення НРУ. Але вони стояли на своєму. За рішенням пленуму СПУ 16 лютого 1989 року в „Літературній Україні” було надруковано проект Програми загальноукраїнської громадської організації „Народний Рух України за перебудову”.

До весни 1989 р. в країні склалася нова політична ситуація різко відмінна від тієї, що була у 1985 і навіть у 1988 роках. Процес демократизації, на відміну від перших років перебудови, перестає бути справою верхів, розпочався рух знизу, з боку широких народних мас. Іде політизація громадської свідомості, поляризація та

радикалізація суспільних сил. Процес утворення чисельних суспільних формувань активізується і відзеркалює різні настрої соціальних груп радянського суспільства.

З лютого по вересень 1989 року по всій Україні пройшли регіональні й місцеві установчі конференції „рухівців”.

8-10 вересня 1989 року у Києві відбувся I-й установчий з'їзд Народного Руху України за перебудову, проведення якого ознаменувало перехід до демократизації влади.

Народний Рух України за перебудову став символом перетворення моноідеологічного суспільства радянського періоду в суспільство з пануванням широкого спектру ідеологій. Він відіграв роль консолідуючої сили та громадсько-політичного чинника. На відміну від інших масових рухів, зокрема, польської „Солідарності” чи литовського „Саюдіса”, де перебували здебільшого радикально налаштовані та антикомуністичні сили, український Рух був із самого початку надзвичайно строкатим – від ліберальних комуністів до прибічників інтегрального націоналізму.

Внаслідок спільних дій Руху та демократично налаштованих народних депутатів СРСР від України восени 1989 року було внесено важливі поправки до проекту закону про вибори у Верховну Раду УРСР.

У березні 1990 року відбулися вибори до Верховної Ради УРСР, у результаті яких Демократичний блок, у якому Рух був головною силою, створив парламентську опозицію – Народну Раду. Відбулися подальша радикалізація Руху та певна диференціація різних угруповань всередині самого Руху.

Рухівцям вдалося забезпечити більшість у низці місцевих рад Західної України. Під проводом Руху велася інтенсивна боротьба за державну незалежність, відродження української нації, відтворення історії Українського народу та державності. Політико-просвітницькі акції були спрямовані на популяризацію замовчуваної десятиліттями історії України, утвердження української мови як державної, демократизацію виборчої системи. Найбільш значущими акціями Руху були: живий ланцюг до дня Злуки ЗУНР та УНР; масовий виїзд на Нікопольщину та Запоріжжя до 500-ліття запорізького козацтва; заходи під Берестечком, Батурином, в Лубнах і Хотині; студентське голодування, серед вимог якого були зміна голови уряду й розпуск Верховної Ради; багатотисячний мітинг на Центральному стадіоні й демонстрація Хрещатиком з гаслами „Геть Масола, Кравчука!”. Усе це та чимало інших факторів засвідчувало поступове поширення серед мас ідей Руху, їх поглиблення та радикалізацію, подальше зростання його ролі в суспільстві.

Робота рухівських депутатів в областях і Верховній Раді, масові заходи Руху, активна позиція Руху під час референдумів та інших політичних акцій мали

вирішальний вплив на прийняття Верховною Радою УРСР 16 липня 1990 року Декларації про державний суверенітет України.

На II з'їзді Руху, що відбувся в жовтні 1990 року, було проголошено, що організації Руху виступатимуть не за перебудову, а за повний демонтаж існуючої тоталітарної системи та побудову ненасильницькими методами незалежної демократичної Української держави. Тому з назви „Народний рух України за перебудову” було знято слова „за перебудову”. Крім того, було прийнято низку важливих документів, зокрема: заяву проти підписання союзного договору; звернення „До громадян України – членів КПРС” – із закликом виходити із лав Компартії, „К гражданам Украины, считающим русский язык своим родным” – із закликом підтримати боротьбу за незалежність України, „До парламенту і народу України щодо ситуації в Криму” – проти сепаратизму та з вимогами щодо забезпечення юридичних і матеріальних гарантій повернення до Криму кримських татар; ухвалу „Про міжнаціональні відносини в Україні”.

Та все ж, заради об'єктивності, слід визнати, що Рухові бракувало чіткої, прозорої, наполегливої системної зафіксованої в документах стратегії і тактики щодо всіх суб'єктів влади та політичних сил. Ситуацію ускладнювало й те, що на цей час на базі Руху вже виникли УРП і ДемПУ, які мали відмінності у ставленні до різних питань. Між Рухом, цими та іншими новітніми демократичними партіями і Народною Радою у Верховній Раді не було належного зв'язку та єдиної, спільно виробленої лінії.

Невдалою виявилася спроба запровадження інституту асоційованого членства у Русі. Хитка коаліція партій навколо Руху проіснувала до вересня 1991 року і фактично розпалася в період президентської виборчої кампанії, коли УРП і ДемПУ, проігнорувавши рішення Великої ради Руху, висунули своїх кандидатів на посаду Президента України й розгорнули виборчу боротьбу проти кандидата від Руху В'ячеслава Чорновола.

Таким чином, уся історія Народного Руху України нерозривно пов'язана із становленням і розвитком української незалежної держави, оскільки саме Рух став колискою для багатьох сучасних державних і політичних діячів, вчених, письменників, діячів культури тощо. Народний Рух України за перебудову своїм власним прикладом навчив українців відстоювати свої права, став потужним чинником формування громадянського суспільства в країні.

Рух за перебудову вважають явищем, яке дало нації крила, вогником надії українцям на повернення людської гідності, своєрідним моментом істини. Значною мірою саме завдяки активній діяльності Народного Руху України за перебудову Україна 24 серпня 1991 року здобула свою незалежність.

Враховуючи видатний внесок Народного Руху України за перебудову в національне відродження та здобуття Україною незалежності, з нагоди відзначення у 2014 році 25-ї річниці створення цієї організації та на підтримку ініціативи громадськості 01 липня цього року Верховна Рада України прийняла постанову від 01 липня 2014 року №1548-VII “Про відзначення 25-річчя створення громадсько-політичної організації “Народний Рух України за перебудову”.

Відповідно до зазначеної постанови облдержадміністрацією затверджено регіональний план заходів з підготовки та відзначення 25-ї річниці створення громадсько-політичної організації “Народний Рух України за перебудову”. Планом передбачено проведення в усіх містах та районах області урочистих зборів, круглих столів, конференцій, присвячених 25-й річниці створення громадсько-політичної організації “Народний Рух України за перебудову”.